

LIJNDEN

Voor het noorden van de Haarlemmermeer begon het kerkelijk leven, zoals we al eerder zagen, in Lijnden. Daar ontstond één van de eerste evangelisatieposten in de Haarlemmermeer.

[[Na de aankoop van een stuk grond (groot vijftien Nederlandse roeden) in 1868 door Jonkheer Mr J.W. van Loon (rechter aan de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam en lid van de Tweede Kamer) van de burgemeester van Haarlemmerliede, Spaarnwoude, Houtrijk en Polanen, de heer J.L. van der Burch, werden er plannen gemaakt voor een plaats van samenkomst.]]

Een houten kerkgebouw werd door aannemer L. Kieviet gebouwd in de winter van 1868/69. Op 18 november 1868 was daartoe door Jacoba van Wisselingh, dochter van de toenmalige predikant te Hoofddorp de eerste steen gelegd. Niet alleen was de grond door Jonkheer Van Loon ter beschikking gesteld, maar ook het geld voor de bouw en de inrichting van het gebouw. Bovendien betaalde hij het onderhoud van het gebouw en het traktement voor de evangelist of godsdienst-onderwijzer.

Ds. E.J. van Wisselingh wilde een gedeelte van het gebouw inrichten als weeshuis, daar een weeshuis in de Haarlemmermeer door het Burgerlijk Armbestuur niet verwezenlijkt kon worden. Door ziekten en ondervoeding stierven veel volwassenen jong met gevolg dat hun kinderen verweesd achterbleven. Ds. Van Wisselingh wilde in geen geval de kinderen laten opnemen in grote weesinrichtingen. Zijn idee was een soort huis in gezinsverband. De evangelist en zijn vrouw, die het gebouw bewoonden, zouden als weesvader en -moeder optreden. Er is weinig bekend of het gebouw lang als weeshuis heeft gefunctioneerd. Hoewel er plaats was voor twaalf à zestien kinderen, is er waarschijnlijk niet meer dan één wees opgenomen geweest. De naam 'Geloof en Liefde' van het kerkgebouw verwijst naar het liefdevol opnemen van kinderen.

Ds. Van Wisselingh schrijft in *De verovering van Haarlemmermeer* (7e aflevering, uitgegeven ten voordeele der evangelisatie te Haarlemmermeer-1869): "Deze inrichting wordt dringend aanbevolen in het dagelijksch gebed der Christenen, opdat de Heer ons vergunnen moge: aan zestien arme verwaarlooze weezen eene Christelijke opvoeding te geven. Zij zullen worden toevertrouwd aan de zorg van eene Christin, welke gedurende vele jaren eene bekwame en ijverige diacones is geweest en gehuwd is met eenen geloovigen godsdienstonderwijzer. Alle giften zullen dankbaar worden ontvangen door den Penningmeester R. Thomas (IJweg, Haarlemmermeer) alsmede door E.J. van Wisselingh, JPz,

Predt."

De arts J. Bolkestein, werkzaam in de polder, zal voor de eerste vijf jaar gratis geneeskundige hulp geven aan deze wezen.

Tijdens de pinksterviering van 1869 werd het gebouw in gebruik genomen.

Na de dood van Jonkheer Van Loon (1876) en zijn vrouw (1905) hebben de erven, de twee dochters van het echtpaar van Loon, de grond (groot vijftien are) en het gebouw ingericht 'tot kerk met erf', op 23 oktober 1905 geschonken aan de Nederduitsch Hervormde Gemeente te Haarlemmermeer na toestemming van Koningin Wilhelmina. De vermoedelijke geldwaarde op het moment van schenking was fl. 1.500,-.

De heer D. Eggink, president kerkvoogd te Hoofddorp, heeft de grond in 1905 in ontvangst genomen met de volgende voorwaarden:

1. het vastgoed mag alleen voor kerkelijke doeleinden worden gebruikt;
2. alle lasten kosten komen voor rekening van de kerkvoogdij;
3. alle reparaties komen voor rekening van de kerkvoogdij;
4. alle lasten van het vastgoed uitgaande komen voor rekening van de kerkvoogdij.

Na het vertrek naar de 'dolerende' kerk van de heer A. Hissink hebben de heren Bijvanck, Andringa en Hofnar dienst gedaan als evangelist. Dit schreef een dochter van evangelist T. van der Hoek in 1975 in een brief aan de toenmalige president-kerkvoogd de heer C. de Raadt over de lotgevallen die ze zich als kind in Lijnden kan herinneren: 'Mijn ouders kwamen vanuit Friesland in 1910 in een groot ongerieflijk huis, zonder gas, zonder waterleiding en electriciteit. Niet ongewoon in die tijd als men op het platteland woonde.'

Zij schrijft verder dat het water door haar vader in twee emmers aan een juk 's morgens werd gehaald bij de familie Zorge. De bezoeken aan gemeenteleden in de polder werden lopend gedaan. Ook het eens per maand ophalen van zijn salaris in Hoofddorp deed de heer Van der Hoek lopend. De rest van zo'n dag bleef hij dan op de pastorie in Hoofddorp om met zijn collega's de belangen van de gemeente te bespreken.

Toen haar vader, gezien zijn leeftijd en gezondheid, geen bezoeken lopende meer kon afleggen reed de heer C. Zorge hem met een rijtuig of vrachtauto naar de plaats van bestemming.

In september 1927 overleed de heer Van der Hoek en in oktober van hetzelfde jaar kwam de heer P. van den Berg, als evangelist, in dienst van de gemeente. Deze heeft tot 1 april 1944 in Lijnden gewerkt. In de herdenkingsdienst ter gelegenheid van het zestigjarig bestaan van het (houten) kerkgebouw 'Geloof en liefde' (1928) was de heer Van den Berg de voorganger. Hij maakte in de jaren daarna de hele geschiedenis mee van afbraak van het oude houten gebouw en de bouw van het nieuwe stenen gebouw.

(Door de slechte staat van het gebouw is tijdelijk een houten noodkerk in gebruik geweest.)

De nieuwe kerk

Voordat het nieuwe kerkgebouw werkelijkheid was geworden, was er heel wat gebeurd. De "uitbouwfonds-commissie" onder voorzitterschap van de heer P.J. Kraak liet in 1935 een bericht uitgaan waarin melding werd gemaakt van een nieuw kerkgebouw. De kerk is een ontwerp van de heer L. Kraak, architect te Hoofddorp en omschreven als "in de omgeving passend, landelijk en een rustig geheel", zodat het ontwerp zonder wijziging goedgekeurd werd door de schoonheidscommissie van het gemeentebestuur te Hoofddorp.

Voor een bedrag van fl. 11.428,- werd het werk gegund aan de aannemers Gebrs. Van Luling en de heren Korringa, Prins en Bakker. Het bedrag was bijeengebracht door de vrouwenvereniging (opbrengst bazar fl. 2.230,-), de Chr. Jongelings-vereniging (gift fl. 70,-), rondgang (fl. 1,781,15) en de wijkbusjes (fl. 2.227,29).

De opbrengst van het oude gebouw was fl. 207,-. En voor een bedrag van fl. 4.912,56 moest er geld worden geleend. In het schrijven van de commissie werd er met nadruk op gewezen dat het geleende geld "zo spoedig mogelijk afgelost diende te worden. Hiervoor zal de opbrengst van de wijkbusjes worden gebruikt".

De aanbesteding vond plaats op 22 juni 1935 en op 27 november van het zelfde jaar 's avonds om 7 uur was de openingsdienst.

De eerste steen was op 4 september 1935 gelegd door ds. J. Salverda uit Hoofddorp met assistentie van zijn jongste zoon.

De nieuwe kerk was een enorme verbetering, maar toch waren er zaken die op dat moment te kostbaar waren om aan te schaffen, zoals bijvoorbeeld een centrale verwarming. De kerk werd verwarmd door een grote kachel die midden in de kerk stond, waar zelfs enkele banken voor waren ingekort. De capaciteit van de oude kachel was onvoldoende en veel oudere kerkleden bleven in de winter maanden thuis, omdat het voor hen veel te koud was in de kerk. Pas in 1965 besluit de Kerkenraad tot instelling van een fonds voor de aanschaf van een centrale verwarming. In het kerkgebouw was plaats voor 147 personen.

Klok

Het kerkje had een klok, die in 1926 in de gieterij Koninklijk Eisbouts te Asten was gegoten.

Maar na verloop van tijd was de klok in een slechte conditie geraakt en was hij door de koster, de heer J. de Kleijn, voor reparatie naar beneden gehaald.

Na revisie van het torentje van de kerk, dat werd bekroond met een windwijzer,

werd met Pasen 1984 de gerenoveerde klok teruggeplaatst.

Zelfstandigheid

Vanaf het ontstaan van de evangelisatieposten zijn er verschillende perioden van bestuur geweest. Men was in Lijnden (en de andere evangelisatieposten) in veel zaken afhankelijk van de gemeente in Hoofddorp.

Voor trouwen, dopen en catechisatie was een predikant (uit Hoofddorp) nodig. Op 1 januari 1944 zijn Lijnden en de inmiddels ontstane kerk in Badhoevedorp één zelfstandige gemeente geworden.

Bij het zelfstandig worden van de "wijken te Badhoevedorp, Lijnden en de Nieuwe Meer" werden deze door de gemeente te Haarlemmermeer (Hoofddorp) overgedragen aan de Hervormde Gemeente te Badhoevedorp met de toevoeging van de volgende bepaling voor Lijnden: "Indien het gebouw niet voor kerkelijke doeleinden zal worden gebruikt dan vervalt het aan de gemeente Haarlemmermeer der Hervormde Kerk en is men verplicht een boete van fl. 5.000,- te betalen."

Tweede predikantsplaats

Na het vertrek van de heer Van den Berg werd ds. J.A. Gelderman op 30 juni 1944 tot hulpprediker benoemd. Deze heeft het eind van de oorlog in Lijnden meegemaakt en is gebleven tot 14 oktober 1945.

Vlak vóór de bevrijding, d.d.1 april 1945, werd van Hoofddorp toestemming gekregen tot het stichten van een tweede predikantsplaats (standplaats Lijnden). Het kerkelijke leven in die periode bloeide, ondanks de oorlogsomstandigheden, volop.

Op 12 maart 1945 verstuurde de heer J. Groeneweg namens het kerkkoor 'Zingt den Heere' een brief aan het college van kerkvoogden van de kerk te Badhoevedorp met het verzoek de repetities in de 'Geloof en Liefde' kerk te mogen houden. Tevens vroeg hij om geldelijke steun voor het koor. In het antwoord van 12 april 1945 werd toestemming gegeven voor het houden van de repetities, terwijl men ook het nieuw aan te brengen kerkorgel mocht gebruiken. Aan geldelijke steun viel niet te denken, hoewel men wel het honorarium van de dirigent wilde vergoeden in verband met het optreden in "bijzondere kerkdiensten".

Het orgel werd op 5 augustus 1945 om 15.30 in een bijzondere dienst door de heer C. de Raadt (president-kerkvoogd) overgedragen aan de gemeente en bespeeld door mejuffrouw Tine Groeneweg en de heer Nico Koster. Het kerkkoor 'Zingt den Heere' verleende medewerking aan deze dienst.

In 1952 meldde de heer Groeneweg aan de Kerkenraad van Lijnden dat hij er in geslaagd was een zendingscommissie samen te stellen. Na goedkeuring van de

raad werd de commissie geïnstalleerd en ging men enthousiast aan het werk.

Per 1 januari 1961 werd de Hervormde Gemeente gesplitst in de zelfstandige gemeenten Lijnden en Badhoevedorp. Ds. D. Dubbelman werd per 14 mei 1961 benoemd tot predikant en 'stond' tot oktober 1967 in Lijnden. Vanaf 9 november 1964 gaf hij ook bijstand in het pastoraat te Badhoevedorp. Na het vertrek van ds. Dubbelman is de heer E.K. Teijgeler van 1 augustus 1968 tot 1 september 1969 in Lijnden werkzaam geweest.

Per 1 januari 1969 werden de twee gemeenten samengevoegd tot de Hervormde Gemeente Badhoevedorp /Lijnden met twee predikantsplaatsen.

Sluiting

Door allerlei oorzaken nam in het laatste decennium van de twintigste eeuw het kerkbezoek af. Lijnden raakte ingeklemd door het oprukkende Schiphol, groei zat er niet in. Maar ook de gegroeide band van de Lijndenaren met Badhoevedorp en de geregelde kerkgang naar Badhoevedorp leidde tot een geringer kerkbezoek in de 'Geloof en Liefde' kerk.

Op 21 mei 2001 vond de laatste dienst plaats in deze voor velen zo geliefde kerk in een 'open deurdienst' werden de bijbel, de kandelaar en het doopvont de kerk uitgedragen en werd de deur gesloten. Het thema van de dienst was: 'Ik ben de deur der schapen'.

De protestantse kerkelijke gemeenschap Badhoevedorp /Lijnden kerkt voortaan in Badhoevedorp.

De informatie over o.a. de Geloof en Liefde-kerk is verzameld en opgetekend door mw I. Mebius-van der Gaag, en uitgegeven in een boekje *De Tweede Steen*, Geschiedenis van de Protestantse Kerken in Haarlemmermeer-Noord.